

Список джерел

1. Андреев, В. И. Реформы высшего образования в постсоциалистических странах Европы на рубеже веков / В. И. Андреев, В. А. Степанов. — Минск : НИО, 2000. — 96 с.
2. Высшее образование в Польше // Сб. М-ва национал. образования и спорта Респ. Польша. — Варшава : [б. и.], 2004. — 24 с.
3. Вища освіта України і Болонський процес : навчальний посібник / М. Ф. Степко [и др.] ; За ред. В. Г. Кременя. — Тернопіль : Навчальна кн. — Богдан, 2004. — 384 с.

Матеріал поступив в редакцію 22.04.2011.

Л. Б. Мельничук

Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка С. Дем'янука,
м. Рівне, Україна

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ УДОСКОНАЛЕННЯ КЕРІВНИЦТВА ТВОРЧОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У СФЕРІ ДОЗВІЛЛЯ

Проблема розвитку творчих здібностей особистості є однією з центральних в педагогіці, оскільки прогрес суспільства — це шлях постійної творчості, долаання стереотипів і вироблення нових, нестандартних, часто несподіваних ідей, оригінальних підходів і шляхів до їх втілення.

Практично, будь-яке педагогічне дослідження певною мірою торкається розвитку творчих здібностей і виховання творчої особистості, оскільки педагогічний процес є творчим за своєю сутністю, включаючи творчість учня, вчителя, вихователя, батьків, організаторів дозвілля, керівників самодіяльних гуртків і об'єднань. Значна кількість наукових праць вітчизняних і зарубіжних авторів присвячена дослідженню творчого процесу (В. Андреев, І. Волошук, Т. Громов, В. Моляко, В. Николко та ін.), загальних проблем розвитку творчих здібностей та вихованню творчої особистості в різних видах діяльності (Д. Богоявленська, Т. Ігнатова, Г. Костюк, Б. Теплов, С. Рубінштейн, К. Платонов та ін.). Аналіз наукової літератури переконує, що ця проблематика є багатоаспектною і вимагає міждисциплінарного дослідження.

Метою нашої статті є виокремлення і обґрунтування педагогічних умов удосконалення керівництва творчою діяльністю молодших школярів у сфері дозвілля.

Творчі здібності школярів ми розглядаємо як сукупність властивостей і якостей особистості, які дозволяють здійснювати пошук, використовуючи при цьому нестандартні засоби, здогадку розв'язувати інтелектуальні проблеми з установкою на відкриття нового, невідомого для себе.

На думку Т. Ігнатової, ефективність роботи щодо розвитку творчої особистості значно підвищується, якщо:

- створюється емоційна, доброзичлива атмосфера у процесі виконання учнями будь-яких творчих завдань;
- організація діяльності учнів з розв'язання творчих завдань здійснюється з опорою на їхні інтереси, потреби, потенційні можливості, здібності тощо;
- вирішення творчих завдань пробуджує у кожного школяра дослідницьку активність, поглиблює інтерес до творчої діяльності, спонукає до успішних дій та досягнення поставленої мети [2, с. 37].

Дозвілля займає третину часу в режимі школяра. Залежно від місця проживання дитини, індивідуальних особливостей, сімейних обставин кожна з них проводить цей час по-різному. Різні види діяльності у позакласній роботі дозволяють розширити інтереси дитини, розвинути її здібності, компенсувати недостатність спілкування, сформувати трудові навички, естетичні смаки, виховати почуття гідності, честі, справедливості [3, с. 26].

Процес організованого дозвілля є важливий тим, що тут дитина може отримати безперечно корисну і позитивну інформацію та досвід в межах моральних норм та правил.

Стратегія розвитку освітнього закладу передбачає не лише модернізацію навчально-виховного процесу, науково-методичної роботи, управлінської структури, а й обґрунтування та впровадження в практику її роботи моделі виховної системи «Творчість. Лідерство. Компетентність. Успіх». Дитина у цій виховній системі — це суб'єкт життєдіяльності, здатний до саморозвитку і творчості, до самореалізації свого життя й діяльності. Основою саморозвитку і самореалізації дитини є: прагнення до вищих досягнень, успіху, вдосконалення, активна життєва позиція, позитивне мислення, віра у свої можливості [1, с. 31].

Організація творчої діяльності на принципах добровільності сприяє створенню психолого-педагогічних умов для вільного самовизначення й самоствердження кожного вихованця, якнайповнішого розкриття внутрішніх резервів. Адже, найбільш плідний розвиток дитини базується на її свідомих, добровільних діях у межах внутрішньої свободи, вільного вибору у сфері особистісно-індивідуального самовияву.

Найважливішою педагогічною умовою удосконалення керівництва творчою діяльністю молодших школярів ми вважаємо використання педагогами життєтворчого підходу.

Життєтворчий підхід спрямований на самовдосконалення дитини у виховному просторі, її саморозвиток, її просування від однієї вершини до іншої, досягнення результатів у різних видах діяльності.

Сутність життєтворчого підходу щодо розвитку виховної системи полягає в таких основних вихідних позиціях :

- вивчення молодшої людини як цілісного феномена; сприяння реалізації сократівського принципу «Пізнай самого себе», прогнозування особистісного розвитку;

- орієнтація молодшого школяра на постійний саморозвиток, самовдосконалення, мотивація досягнень; прагнення високих результатів, життєвих успіхів;
- організація творчої діяльності дитини, створення необхідних умов для самореалізації творчого потенціалу педагога та учня, їхнього акмеологічного супроводу;
- створення атмосфери емоційно-почуттєвого піднесення та успіху в творчих об'єднаннях;
- оцінювання якості виховного процесу і результату на засадах інтегративних критеріїв, цілісного розвитку виховної системи, суб'єктів виховного процесу з використанням критерію «життєва компетентність особистості як акмеологічний критерій якості виховання» [3].

За таких умов усі структурні компоненти виховної системи є органічними складовими, діяльність яких спрямована на реалізацію мети і завдань системи в єдиному виховному просторі.

Крім того, діяльність ґрунтується на суб'єкт-суб'єктній взаємодії й діалозі педагога з учнями, що забезпечує найбільшу сприйнятливості, відкритість до впливу одного учасника на іншого. Ця діяльність не нав'язує учням певних цінностей, а дає кожній дитині свободу волевиявлення, змогу самій вирішити, в чому полягають сенс життя і людяне ставлення до оточення. Отже, побудова учителем стосунків з учнями на основі суб'єкт-суб'єктної взаємодії є наступною педагогічною умовою вдосконалення керівництва творчою діяльністю молодших школярів.

Такий процес творення виховного простору сприяє самоактуалізації, самовизначенню, самореалізації дитини, розвитку творчих здібностей, набуттю нею соціального досвіду, її духовного розвитку.

Місія виховної системи спрямована на утвердження особистісно-орієнтованого виховання. Виховний процес, спираючись на здібності, інтереси, ціннісні орієнтації і життєвий досвід дитини, дає їй змогу реалізувати себе в різних сферах творчої діяльності. При цьому забезпечується пріоритетність індивідуальності, самоцінності, самобутності дитини як активного носія життєвого і соціального досвіду. Отже, опора на здібності учнів, їхні інтереси, ціннісні орієнтації і життєвий досвід є ще однією з педагогічних умов удосконалення керівництва творчою діяльністю учнів.

Організація творчої діяльності молодших школярів у сфері дозвілля — це простір життя дитини: тут вона не готується до життя, а повноцінно живе; і тому всю роботу слід вибудовувати так, щоб сприяти становленню особистості як творця і проектувальника особистого життя.

Оскільки особливості діяльності позакласних заходів у сфері вільного часу включають різні види взаємодії особистості із соціальною системою, на них можуть впливати як зовнішні, так і внутрішні фактори. Зовнішні: нестабільність фінансування, зміни в нормативній базі і законодавстві в цілому, ринкових відносинах тощо.

Тому, саме нові підходи до організації дозвілля учнів дають можливість збільшити кількість виховуючих факторів, які впливають на свідомість та поведінку, почуття та волю, на емоції та інтелект дітей і допомагають розвинути творчий потенціал молодших школярів.

Обґрунтуванням педагогічних умов удосконалення керівництва творчою діяльністю учнів не вичерпуються усі аспекти цієї проблеми. Залишається актуальною і потребує вирішення проблема розробки і впровадження технології розвитку творчих здібностей молодших школярів у сфері дозвілля, форм і методів її успішної реалізації у навчально-виховному процесі початкової школи і позашкільному виховному просторі.

Список джерел

1. *Волощук, І. С.* Методи розвитку творчих здібностей учнів молодшого шкільного віку / І. С. Волощук // Рідна шк. — 1998. — № 6. — С. 30—32.
2. *Ігнатова, Т.* Методичне забезпечення роботи з обдарованими учнями в умовах установи нового типу : (Добірка статей) / Т. Ігнатова // Директор шк., ліцею, гімназії. — 2004. — № 2-3. — С. 32—42.
3. *Клименко, В.* Етапи розвитку творчості / В. Клименко // Психолог. газ. — 2007. — № 2. — С. 24—29.
4. *Митник, О.* Пізнавальні завдання для розвитку творчих здібностей особистості / О. Митник // Початкова шк.. — 2001. — № 6. — С. 14—16.

Матеріал посту́пив в редакцію 29.09.2011.

Н. М. Міська

Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка С. Дем'янчука,
м. Рівне, Україна

МАТЕМАТИЧНА ОСВІТА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПІВ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

Вища освіта в Україні спрямована на забезпечення фундаментальної наукової, загальнокультурної, практичної підготовки фахівців, які мають визначати темпи і рівень науково-технічного, економічного і соціально-культурного прогресу, а також на формування інтелектуального потенціалу нації та всебічний розвиток особистості